

prima instanță - A. Parfeni

instanța de apel - Iu. Grosu, A. Corcenco, D. Corolevschi

DECIZIE

10 iunie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al
Curtii Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței,

judecătorul

Judecători

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Maria Ghervas

Elena Covalenco

Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de către Galina Mocrii,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Mocrii și Elvira Mocrii împotriva lui Denis Florea cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei Curtii de Apel Bălți din 15 ianuarie 2015, prin care a fost admis apelul declarat de Galina Mocrii și Elvira Mocrii, casată integral hotărârea Judecătoriei Ungheni din 02 octombrie 2014 și emisă o nouă hotărâre, prin care de la Denis Florea a fost încasată în beneficiul Elvirei Mocrii suma de 1350 dolari SUA cu titlu de împrumut și 4421,15 lei cu titlu de dobândă de întârziere. Pretențiile Galinei Mocrii cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere au fost respinse.

c o n s t a t ă

La 25 martie 2013, Galina Mocrii a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Denis Florea cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii, Galina Mocrii a indicat că a fost căsătorită cu Oleg Mocrii.

În anul 2008, soțul său i-a împrumutat lui Denis Florea suma de 2700 dolari SUA, care urma a fi restituit până la 23 iunie 2011.

A mai menționat că la 07 martie 2012, soțul său Oleg Mocrii a decedat, iar la 11 septembrie 2012 i-a fost eliberat certificat de moștenitor legal, prin care a moștenit averea succesorală.

Ulterior, s-a adresat pîrîtului cu solicitări de a-i restitui împrumutul, însă acesta refuză don motiv că banii au fost împrumutați de la Oleg Mocrii, care a decedat.

Galina Mocrii consideră că este în drept de a solicita restituirea împrumutului de la pîrît, deoarece la data transmiterii împrumutului, se afla în căsătorie cu Oleg Mocrii, suma împrumutului constituind proprietate comună în devălmășie, cu atît mai mult că împrumutul constituie parte al patrimoniului succesoral al fostului soț Oleg Mocrii, ea

fiind moștenitor legal prin acceptarea succesiunii.

Galina Mocrii solicită încasarea de la Denis Florea a datoriei în mărime de 2700 dolari SUA și dobânda de întârziere în mărime de 8842,3 lei.

La 22 august 2013, Elvira Mocrii a depus cerere, prin care a solicitat să fie atrasă în proces în calitate de coreclamantă (f.d. 29).

Prin încheierea protocolară din 22 august 2013, Elvira Mocrii a fost atrasă în proces în calitate de coreclamantă (f.d. 30).

La 22 septembrie 2014, Galina Mocrii și Elvira Mocrii au depus cerere de concretizare, prin care au solicitat încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 16231 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 3632 lei (f.d. 87).

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 02 octombrie 2014, acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 15 ianuarie 2015, a fost admis apelul declarat de Galina Mocrii și Elvira Mocrii, casată integral hotărârea Judecătoriei Ungheni din 02 octombrie 2014 și emisă o nouă hotărâre, prin care de la Denis Florea a fost încasată în beneficiul Elvirei Mocrii suma de 1350 dolari SUA cu titlu de împrumut și 4421,15 lei cu titlu de dobândă de întârziere. Pretențiile Galinei Mocrii cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere au fost respinse.

La 23 martie 2015, Galina Mocrii a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasată de la Denis Florea în beneficiul Galinei Mocrii a datoriei în mărime de 1350 dolari SUA și a dobânzii de întârziere în mărime de 4421 lei, precum și cheltuielile de judecată.

Recurenta Galina Mocrii, în motivarea recursului a menționat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, precum și faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material.

Astfel, a reiterat că în motivarea deciziei sale, instanța de apel a concluzionat că pretențiile sale sunt neîntemeiate, invocând art. 22 Codul familiei și anume faptul că banii ce au fost dați cu împrumut lui Denis Florea constituiau un bun personal al lui Oleg Mocrii.

Consideră că fiind moștenitor de clasa I, în calitate de succesor al împrumutătorului, prin prisma art. 1432, 1444 Cod civil, este în drept de a înainta acțiune împotriva împrumutatului.

Or, instanța de apel nu s-a expus în motivarea deciziei în această privință, deși temeiurile au fost invocate și au fost prezentate probe în acest sens.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Examinând înscrisurile anexate la dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că decizia instanței de apel a fost pronunțată la data de 15 ianuarie 2015.

Din materialele dosarului se constată că copia deciziei instanței de apel a fost expediată în adresa părților la 23 ianuarie 2015 (f.d. 121), iar la 30 ianuarie 2015, avocatul recurente a recepționat decizia motivată a instanței de apel, fapt confirmat prin avizul de recepție (f.d. 122).

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat de Galina Mocrii la 23

martie 2015, se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Înaintînd acțiunea în judecată împotriva lui Denis Florea, Galina Mocrii a solicitat încasarea datoriei în mărime de 2700 dolari SUA și a dobînzii de întîrziere, invocînd faptul că este succesor de gradul I a lui Oleg Mocrii.

Ulterior, Elvira Mocrii (fiica lui Oleg Mocrii) a depus cerere privind introducerea în proces în calitate de coreclamant, menționînd că împreună cu tatăl său, Oleg Mocrii i-a împrumutat suma în litigiu lui Denis Florea.

Judecînd pricina în cauză, prima instanță a respins pretențiile înaintate.

Fiind investită cu judecarea apelului declarat de Galina Mocrii și Elvira Mocrii, instanța de apel a ajuns la concluzia admiterii apelului, casînd hotărârea primei instanțe și pronunțînd o nouă hotărâre privind admiterea pretențiilor înaintate de Elvira Mocrii, dispunînd respingerea cerințelor înaintate de Galina Mocrii.

În susținerea soluției date, instanța de apel a concluzionat că Galina Mocrii nu este îndreptățită să pretindă la suma împrumutului acordat lui Denis Florea de către defunctul Oleg Mocrii, deoarece această sumă constituie un bun personal al acestuia.

La fel, instanța de apel a remarcat că împrumutul a fost acordat lui Denis Florea pînă la oficializarea relațiilor de căsătorie cu Galina Mocrii, din care considerente această sumă nu poate fi încadrată în categoria bunurilor comune în devălmășie.

Instanța de recurs constată că deși la soluționarea pricinii au fost stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, concluziile instanțelor de judecată în privința acțiunii înaintate de Galina Mocrii sunt incorecte, rezultate din aplicarea greșită și interpretarea eronată de către instanțele de judecată ierarhic inferioare a normelor de drept material aplicabile la caz, precum și aprecierea incorectă a probelor prezentate.

În susținerea concluziei date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că pe parcursul examinării cauzei s-a stabilit cu certitudine faptul că, prin recipisa întocmită în anul 2008, Denis Florea a luat cu împrumut de la Oleg Mocrii și fiica sa Elvira Mocrii suma de 2700 dolari SUA, obligîndu-se să achite suma în cauză pînă la 23 iunie 2011 (f.d. 43).

După cum s-a constatat, Denis Florea nu și-a executat obligația de restituire a împrumutului în termenul indicat în recipisă. Probe precum că Denis Florea ar fi restituit datoria, materialele cauzei nu conțin.

La 07 martie 2012, Oleg Mocrii a decedat (f.d. 14), iar la 12 septembrie 2012, Galinei Mocrii i s-a eliberat certificat de moștenitor legal în privința la ½ cotă-parte din averea succesorală a lui Oleg Mocrii (f.d. 16).

Conform art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Conform art. 572 al. (1) și (2) Cod civil, temeiul executării rezidă în existența unei obligații. Obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit.

Conform art. 867 al. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

Conform art. 1432 al. (1) Cod civil, moștenirea este transmiterea patrimoniului unei persoane fizice decedate (cel ce a lăsat moștenirea) către succesorii săi.

Prin moștenire se înțelege patrimoniul (totalitatea drepturilor și obligațiilor patrimoniale care pot fi evaluate în bani, privite ca o sumă de valori active și pasive, strâns legate între ele, aparținând unor persoane fizice sau juridice determinate) unei persoane fizice decedate către una sau mai multe persoane în viață (persoane fizice, juridice sau stat).

Obiectul transmiterii succesorale îl constituie patrimoniul persoanei fizice decedate, privit ca o universalitate juridică. Deci, obiectul transmiterii succesorale îl constituie totalitatea drepturilor și obligațiilor, care au valoare economică și au aparținut celui ce a lăsat moștenirea

Conform art. 1444 Cod civil, patrimoniul succesoral include atât drepturile patrimoniale (activul succesoral), cât și obligațiile patrimoniale (pasivul succesoral), pe care cel ce a lăsat moștenirea le avea la momentul decesului.

La caz, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că deoarece Galina Mocrii a fost recunoscută ca succesor a lui Oleg Mocrii, prin prisma normelor enunțate, este în drept de a solicita de la Denis Florea restituirea datoriei de 2700 dolari SUA.

În această ordine de idei, instanța de recurs concluzionează că în timp ce la caz s-a constatat neexecutarea în termen a restituirii de către Denis Florea a datoriei, suma de 2700 dolari SUA urmează a fi încasată în beneficiul Elvirei Mocrii drept partea a contractului de împrumut și Galinei Mocrii, avînd calitatea de succesor legal după decesul lui Oleg Mocrii.

Totodată, colegiul reține ca fiind întemeiată și pretenția privind încasarea dobînzii de întîrziere.

Astfel, conform art. 619 al. (1) și (2) CPC, obligațiilor pecuniare li se aplică dobînzii pe perioada întîrzierii. Dobînda de întîrziere reprezintă 5% peste rata dobînzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobînda este de 9% peste rata dobînzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Din sensul normei enunțate, este de înțeles că dobînda de întîrziere se compune din suma datoriei la data scadenței obligației de plată înmulțită la data de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei sumată cu 9 % anual pentru fiecare zi de întîrziere, împărțită la numărul de zile a unui an și înmulțită la numărul efectiv a zilelor de întîrziere.

Sub acest aspect, instanța de recurs relevă că suma împrumutului de 2700 dolari SUA conform cursului oficial în raport cu valuta națională de 122740, constituie suma de 33139,8 lei.

Or, Denis Florea avînd obligația de a restitui împrumutul la data indicată în recipisă, nu și-a executat această obligație în termenul stabilit, întîrzierea în executarea obligațiilor pecuniare avînd drept consecință plata dobînzii de întîrziere.

Astfel, raportînd prevederile enunțate la caz și avînd în vedere certificatul privind ratele de dobîndă a Băncii Naționale a Moldovei la creditele acordate pe termen scurt în moneda națională pentru perioada iunie 2011 – februarie 2013, rezultă că rata de refinanțare a constituit: pe perioada 23 iunie 2011 – 09 iulie 201 – 8 % (231 lei), pe perioada 05 august 2011 – 05 septembrie 2012 – 8 % (415,8 lei), pe perioada 05 august 2011 – 05 septembrie 2011 – 9 % - 521,6 lei, pe perioada 06 septembrie 2011 – 06 octombrie 2011 – 10 % (533,2 lei), pe perioada 07 octombrie 2011 – 03 noiembrie 2011 – 10 % (464,4 lei), pe perioada 04 noiembrie 201 – 01 decembrie 2011 – 10 % (481,6 lei), pe perioada 02 decembrie 2011 – 05 ianuarie 2012 – 9,5 % (588 lei), pe perioada 06 ianuarie 2012 – 02 februarie 2012 – 8,5 % (553 lei), pe perioada 03 februarie 2012 – 01 martie 2012 – 6,5 % (392 lei), pe perioada 02 martie 2012 – 20 martie 2013 – 4,5 % (4661,7 lei), iar în total 8842,3 lei ce reprezintă dobînda de întîrziere în achitarea datoriei pe perioada 23 iunie 2011 – 20 martie 2013.

Avînd în vedere cele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție concluzionează că de la Denis Florea urmează a fi încasată în beneficiul Elvirei Mocrii și Galina Mocrii suma de 2700 dolari SUA cu titlu de datorie, care urmează a fi convertită în valuta națională a Republicii Moldova la rata de schimb din data plății și dobînda de întîrziere în mărime de 8842,3 lei.

În conformitate cu art. 94 al. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile de judecată

Conform art. 96 al. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile

Pe parcursul examinării pricinii, Galina Mocrii a prezentat bonurile de plată ce confirmă cheltuielile de judecată, ce se compun din 1262 lei taxa de stat achitată pentru depunerea cererii de chemare în judecată (f.d.4), 1000 lei cheltuieli de asistență juridică (f.d. 17), 1170 lei pentru efectuarea expertizei (f.d. 86), 947 lei taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel (f.d. 104), 632 lei taxa de stat achitată la depunerea cererii de recurs (f.d. 126), iar în total suma de 5011 lei, care și urmează a fi încasată de la Denis Florea în beneficiul Galinei Mocrii.

Astfel, din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că, circumstanțele pricinii au fost stabilite de către prima instanță, însă normele de drept material au fost interpretate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe și de a emite o nouă hotărîre, prin care a admite cererea de chemare în judecată depusă de Galina Mocrii și Elvira Mocrii împotriva lui Denis

Florea cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată cu încasarea de la Denis Florea în beneficiul Galinei Mocrii și Elvirei Mocrii a sumei de 2700 dolari SUA cu titlu de datorie, care urmează a fi convertită în valuta națională a Republicii Moldova la rata de schimb din data plății, dobânda de întârziere în mărime de 8842,3 lei și cheltuieli de judecată în mărime de 5011 lei.

În conformitate cu art. 445 al. (l) lit. b) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de către Galina Mocrii.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 15 ianuarie 2015 și hotărârea Judecătorei Ungheni din 02 octombrie 2014, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Galina Mocrii și Elvira Mocrii împotriva lui Denis Florea cu privire la încasarea datoriei și dobânzii de întârziere, și se emite o nouă hotărâre, prin care:

Se admite cererea de chemare în judecată depusă de Galina Mocrii și Elvira Mocrii împotriva lui Denis Florea cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la Denis Florea în beneficiul Galinei Mocrii și Elvira Mocrii suma de 2700 dolari SUA cu titlu de datorie, care urmează a fi convertită în valuta națională a Republicii Moldova la rata de schimb din data plății și dobânda de întârziere în mărime de 8842,3 lei (opt mii opt sute patruzeci și doi) lei (treizeci) bani.

Se încasează de la Denis Florea în beneficiul Galinei Mocrii cheltuielile de judecată în mărime de 5011 (cinci mii unsprezece) lei.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Maria Ghervas

Elena Covalenco

Dumitru Mardari